

Zadeva: Zapisnik 45. redne seje NSVS (Nacionalni sveta za spremembo volilnega sistema) in PS SINTEZE-KCD

45.redna seja NSVS in PS SINTEZE-KCD je potekala preko elektronskih povezav v torek, 25. aprila 2023 med 17 in 17.45 uro po naslednjem dnevnem redu:

1. Informacija o sestanku pri predsednici Odbora DZ za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo;
2. Poročilo o sestanku s predstavnikom OVSE;
3. Poskus dogovora z GL;
4. Informacija o vprašanjih glede poteka projekta 2TDK;
5. Razno.

Ad 1) O sestanku pri predsednici Odbora v Državnem zboru

Po daljšem vztrajanju nam je uspelo realizirati sestanek s predsednico Odbora DZ za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo (naprej ONZJULS), ki naj bi po dogovoru med Predsednico RS gospo Natašo Pirc Musar in predsednico DZ gospo Urško Klakočar Zupančič organiziral javno tematsko sejo na temo »demokratizacija volilnega sistema«.

Z naše strani smo se sestanka udeležili C. Ribičič, R. Bohinc, I. Svetlik, M. Marc in E.M. Pintar. s strani Odbora pa gospa Tereza Novak s sodelavci ter občasno nekateri poslanci.

Po uvodni predstavitvi naših predlogov glede odprte seje in bistvenih elementov našega predloga demokratizacije volilnega sistema nas je predsednica Novakova seznanila, da je Odbor preobremenjen s številnimi zadevami tekočega dela vlade (večje število načrtovanih reform), zato vidi realno možnost za načrtovano odprto sejo šele jeseni. Preobremenjenosti Odbora sicer ni mogoče zanikati, vendar se nismo uspeli prepričati, da odmikanju odprte seje Odbora v (pozno?) jesen v dobršni meri botruje tudi dejstvo, da v vladnih strankah ni nobenega interesa za demokratizacijo volilnega sistema. Odmik te seje nosi s seboj resno nevarnost, da do tega v tem mandatu vlade sploh ne bo prišlo.

V nadaljevanju se nam je uspelo dogovoriti, da bo uvodni del seje izrazito strokovno naravnani, kar pomeni, da bodo uvodne predstavitve lahko podali le strokovnjaki s fakultet, inštitutov, organizacij civilne družbe, pa tudi političnih strank, vendar le tisti, ki se s to problematiko že dolgo strokovno ukvarjajo. Namen teh predstavitev ni razčiščevanje strankarskih stališč in interesov. Posvet naj bi se končal z dogovorom, da se pripravi referendum o novem volilnem sistemu.

Zabeležko sestanka so napravili tudi na odboru ONZJULS. →

Sestanek smo zaključili z opozorilom, da v civilni družbi zahteva za demokratizacijo volilnega sistema narašča in da bo politična stranka, ki bo v javnosti zagotavljala to spremembo, pridobivala na »ratingu«. Toliko o sestanku.

Predsednica Odbora za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo je dne 17. 4. 2023 sprejela predstavnike SINTEZE na pogovor o spremembah volilnega sistema v RS.

Predstavniki SINTEZE so predstavili svoje poglede na slovenski volilni sistem in podali predloge za potencialne spremembe, o čemer bi najprej opravili posvetovalni referendum. Pred razpisom posvetovalnega referenduma, bi predstavniki SINTEZE želeli, da se v okviru Odbora opravi posvet o volilnem sistemu in njegovih potencialnih spremembah.

Predsednica odbora Tereza Novak je izpostavila problem zasičenosti Odbora z delom in z dejstvom, da glede na aktualno politično situacijo v spomladansko/poletnem obdobju ni mogoče predvideti prostih terminov za sejo Odbora.

Predsednica Odbora je predstavnike SINTEZE obvestila, da bi lahko predvidoma nekje do konca maja v zadostni meri predvideli jesensko/zimsko časovnico za izvedbo tematske seje Odbora na temo sprememb volilnega sistema in njegovih morebitnih sprememb.

V nadaljevanju razprave pod to točko se je odprla dilema, ali naj NSVS in SINTEZA-KCD enostavno »čakata« na objubljenem javno tematsko sejo Odbora ali naj pripravimo program intenziviranja razprave s poudarkom na

nujnosti referendumu. Prevladala je slednja opcija, podanih pa je bilo tudi več predlogov, kaj naj bi tak program vseboval:

- Več zapisov in javnih nastopov v medijih na to temo;
- Organizacijo »predstavitvene konference«, ki bi se snemala, posnetki pa poslali vsem medijem, zlasti lokalnim TV postajam;
- Preveritev možnosti, da se fakultetam ponudi možnost »predavanja« v obliki predstavitve našega predloga demokratizacije;
- Organizacije širšega javnega zbora (npr. v Cankarju);

Dogovorjeno je bilo, da E. M. Pintar v roku enega tedna pripravi osnutek takega programa, nato pa se zaprosi vse člane in somišljenike za njegovo dopolnitev in pomoč pri realizaciji.

Ad 2) o sestanku s predstavnikom OVSE

Sestanek s predstavnikom OVSE se je udeležil I. Svetliki. Zaradi njegove odsotnosti (v tujini) razprave o tej točki ni bilo. Je pa o sestanku posredoval kratko pisno poročilo: »Sem bil na sestanku, na katerem je bila tudi Katarina Brvar. To je bila delegacija OVSE, ki je opazovala zadnje volitve v Sloveniji in sedaj pripravlja poročilo. Dobil sem osnutek, ki ga še nisem pregledal. Vendar so pojasnili, da se oni ne spuščajo v kritiko volilnih sistemov, temveč le opazujejo ali jih v posameznih državah pri volitvah spoštujejo. Sicer pa lahko posredujejo informacije o različnih ureditvah volilnih sistemov po svetu in ljudeh, ki se ukvarjajo z njimi. Lp, Ivan«

Ad 3) Poskus dogovora z Glasom ljudstva;

Ker je GL v tem času pripravljala oceno uresničevanja obljub vlade, smo poskušali še enkrat doseči dogovor, da se naloge glede »reformne volilnega sistema« opredelijo določneje in jasno zahteva večje spremembe, kot jih prinaša sedanje razpravljane vladnih strank, ki (po informacijah) zajema zgolj uvedbo relativnega in neobveznega prednostnega glasu (brez slehernega usklajevanja z državljanji).

Ponovno pa se je pokazalo, da vodilni predstavniki GL pomena volilnega sistema enostavno ne razumejo (brez spremembe tega sistema ne bo mogoče trajneje uresničiti bistvenih elementov tudi drugih zamišljenih reform!) in da pristajajo na nedemokratično prakso, da se o volilnem sistemu dogovorijo politične stranke med seboj, ne pa z državljanji.

V razpravi smo sicer poskušali iskati razloge za to »demokratično slepoto« GL (zagovarjanje interesov njihovih financierjev? Ukvarjanje zgolj s posameznimi elementi obstoječe politike? Celo ljubosumnost glede njihove pozicije?, itd.), vendar pravega odgovora nismo uspeli oblikovati. Neizprosno dejstvo ostaja, da GL na nekaterih področjih zagovarja zgolj specifične interese posameznih skupin ali strank.

Kljub temu bomo poskušali ohraniti sodelovanje z njimi, kadar bodo presegli zastopanje parcialnih interesov.

Ad 4) potek projekta 2TDK:

Predsedujoče je prisotne seznanil, da vprašanja o poteku projekta 2TDK izhajajo iz gradiva SINTEZE-KCD, ki smo ga poslali v obravnavo Projektne svetu za civilni nadzor projekta 2TDK ter Vladi, MZI in Investitorju projekta. Dogovorjeno je bilo, da bomo z aktivnostmi, napovedanimi v obrazložitvi vprašanj, nadaljevali, če v razumnem roku nanje ne dobimo ustreznih in verodostojnih odgovorov.

Ad 5) Razno

Posebne razprave pod to točko ni bilo, razen začudenja nad predlogom EU, da pošlje svoje oborožene sile patroljirati v Kitajsko morje med Kitajsko in Tajvanom.

Ups: Nekdo je postavil vprašanje, ali naj v Sintezi-KCD začnemo zbirati prostovoljce za to misijo, katere ideja očitno izhaja iz »Kluba upokojencev Amerika only«.